

انسانی

ادبیات اختصاصی

کتابخانه

مرور و جمع‌بندی در ۲۴ ساعت

جمال طباطبائی نژاد

سید جمال طباطبایی نژاد

استادان مشاور:

دکتر علیرضا زریاف

مرتضی منشاری

درس اول ۱۰	خط و زبان در ایران پیش از اسلام
درس دوم ۱۴	پیشگامی ایرانیان
درس سوم ۲۰	شهید بلخی، خردمندی اندوهگین
درس چهارم ۲۱	بوشکور بلخی، شیفته‌ی دانایی
درس پنجم ۲۶	نثر فارسی و آغاز ادبیات تاریخی دینی
درس ششم ۲۷	دقیقی، در راه احیای حماسه‌ی ملی
درس هفتم ۳۵	فرّخی، روستازاده‌ای کامروا
درس هشتم ۴۰	ناصر خسرو قبادیانی و شعر مکتبی
درس نهم ۴۳	نثر فارسی
درس دهم ۴۵	نثر دینی
درس یازدهم ۵۰	انوری، پیامبر ستایشگران
درس دوازدهم ۵۲	جمال‌الدین عبدالرزاق، مکتب‌دار شعر اصفهان
درس سیزدهم ۵۵	نثرهای عارفانه
درس چهاردهم ۵۸	کتاب‌های فنی در زمینه‌ی علوم ادبی
درس پانزدهم ۶۳	خیّام و ترانه‌های فلسفی
درس شانزدهم ۶۴	خاقانی، شاعر دیر آشنا
درس هفدهم ۶۶	عطار، شیخ نیشابور
درس هجدهم ۷۲	سعدی، فرمانروای مُلکِ سخن
درس نوزدهم ۷۳	از سرچشمه‌های هنر و اندیشه‌ی یونان
درس بیستم ۷۶	ادبیات اروپا و مکتب‌های ادبی
درس بیست و یکم ۷۸	کلاسی‌سیسم
درس بیست و دوم ۸۱	عصر روشنگری و رمانتیسیسم
درس بیست و سوم ۸۳	واقع‌گرایی (رنالیسم)
درس بیست و چهارم ۸۶	دو نمونه از آثار رئالیست‌ها
درس بیست و پنجم ۸۶	طبیعت‌گرایی (ناتورالیسم)
درس بیست و ششم ۸۹	نمادگرایی (سمبولیسم)

درس اول ۹۵	درس هفدهم ۱۳۷
درآمدی بر عصر حافظ، دوران شکوه و شکست	ادامه‌ی شعر سنتی در عصر نیما
درس دوم ۹۷	درس هجدهم ۱۳۹
خواجوی کرمانی، نخل‌بند شاعران	امیری فیروزکوهی
درس سوم ۹۹	درس نوزدهم ۱۴۴
حافظ، رند فرزانه‌ی شیراز	ادبیات اروپا در قرن بیستم
درس چهارم ۱۰۳	درس بیستم ۱۴۴
درآمدی بر عصر خواجه رشیدالدین	دادائیسم و سوررئالیسم
درس پنجم ۱۰۵	درس بیست و یکم ۱۴۸
درآمدی بر عصر صائب	پست مدرنیسم یا فرانوگرایی
درس ششم ۱۰۷	درس بیست و دوم ۱۵۳
کلیم همدانی، آفریننده‌ی معنا و مضمون	گذری بر ادبیات جهان عرب
درس هفتم ۱۱۱	درس بیست و سوم ۱۵۵
درآمدی بر عصر قائم مقام	تراژدی فلسطین و شعر نو عرب
درس هشتم ۱۱۴	درس بیست و چهارم ۱۵۸
درآمدی بر عصر هاتف	ادبیات داستانی معاصر عرب
درس نهم ۱۱۵	
آذر بیگدلی، شعرشناس دیرپستد	
درس دهم ۱۱۸	
درآمدی بر عصر صبا	
درس یازدهم ۱۲۰	
نشاط اصفهانی و گنجینه‌ی نظم و نثر	
درس دوازدهم ۱۲۴	
درآمدی بر عصر بیداری	
درس سیزدهم ۱۲۵	
چهره‌های شعر دوره‌ی بیداری (۱)	
درس چهاردهم ۱۲۸	
چهره‌های شعر دوره‌ی بیداری (۲)	
درس پانزدهم ۱۳۳	
درآمدی بر عصر نیما	
درس شانزدهم ۱۳۵	
افسانه، بیانیه‌ی شعر نیمایی	

درس اول ۱۶۶	درس شانزدهم ۲۰۷
آشنایی با چند اصطلاح	سجع، انواع سجع
درس دوم ۱۶۶	درس هفدهم ۲۱۱
وزن، اصلی‌ترین عامل موسیقی شعر	موازنه و ترمیع، جناس
درس سوم ۱۶۹	درس هجدهم ۲۱۴
قصیده، غزل	جناس تام، جناس ناقص (حرکتی، اختلافی، افزایشی)
درس چهارم ۱۷۲	درس نوزدهم ۲۱۹
قطعه، ترجیع‌بند، ترکیب‌بند	اشتقاق
درس پنجم ۱۷۵	درس بیستم ۲۲۱
مسمط، مثنوی	مراعات‌النظیر، تلمیح
درس ششم ۱۷۷	درس بیست و یکم ۲۲۵
رباعی، دوبیتی، چهارپاره	تضمین، تضاد
درس هفتم ۱۸۰	درس بیست و دوم ۲۲۹
مستزاد، شعر نیمایی	تناقض، حس‌آمیزی
درس هشتم ۱۸۲	درس بیست و سوم ۲۳۳
تشبیه	ایهام، ایهام تناسب
درس نهم ۱۸۳	درس بیست و چهارم ۲۳۷
تشبیه بلیغ	لف و نشر، اغراق
درس دهم ۱۸۸	درس بیست و پنجم ۲۴۲
استعاره‌ی مُصرَّحه (آشکار)	حسن تعلیل
درس یازدهم ۱۹۲	تست‌های منتخب ۲۴۶
استعاره‌ی مکنیه، شخصیت بخشی (تشخیص)	
درس دوازدهم ۱۹۶	
حقیقت و مجاز	
درس سیزدهم ۱۹۷	
علاقه‌های مجاز	
درس چهاردهم ۲۰۲	
کنایه	
درس پانزدهم ۲۰۴	
موسیقی درونی معنوی شعر، واج‌آرایی، تکرار	

عروض وقافیه

درس اول ۲۸۰	درس ششم ۳۲۰
قافیه	اختیار وزنی
درس دوم ۲۸۱	درس هفتم ۳۳۳
قواعد قافیه	طبقه‌بندی اوزان
تست‌های ترکیبی قافیه ۲۸۵	درس هشتم ۳۴۷
درس سوم ۲۹۶	اوزان دوری، وزن نیمایی
حرف، هجا، وزن	تست‌های ترکیبی عروض ۳۵۵
درس چهارم ۲۹۸	
تقطیع به ارکان	
درس پنجم ۳۰۸	
اختیار زبانی	

سبک شناسی

درس نهم ۳۸۳	درس هجدهم ۴۲۳
سبک و سبک‌شناسی	درآمدی بر ادبیات معاصر و ادبیات انقلاب اسلامی
درس دهم ۳۸۹	درس نوزدهم ۴۳۰
میلاد پیامبر	حماسه‌ی چهارده‌ساله
درس یازدهم ۳۹۲	درس بیستم ۴۳۱
درآمدی بر سبک عراقی	خط خون
درس دوازدهم ۳۹۹	درس بیست و یکم ۴۳۵
زاغ و مار	درآمدی بر عرفان و تصوف
درس سیزدهم ۴۰۲	درس بیست و دوم ۴۳۹
ایوان مداین	عشق و عاشق و معشوق
درس چهاردهم ۴۰۴	درس بیست و سوم ۴۴۴
جدال سعدی با مدعی	درآمدی بر طنز، هجو و هزل
درس پانزدهم ۴۱۱	درس بیست و چهارم ۴۴۵
نسیم سحر	نمونه‌هایی از طنز امروز
درس شانزدهم ۴۱۳	
درآمدی بر سبک هندی	
درس هفدهم ۴۱۸	
درآمدی بر سبک دوره‌ی بازگشت	

نقد ادبی

درس بیست و پنجم	۴۵۲	درس بیست و هشتم	۴۶۷
تعاریف و انواع نقد (۱)		تحلیل آثار مهم نظم و نثر فارسی با ذکر نمونه ب) نثر	
درس بیست و ششم	۴۵۸		
تعاریف و انواع نقد (۲)			
درس بیست و هفتم	۴۶۴		
تحلیل آثار مهم نظم و نثر فارسی با ذکر نمونه الف) نظم			

آزمون‌های جامع

آزمون جامع ۱	۴۷۰	آزمون جامع ۲	۴۷۷
آزمون جامع ۳	۴۸۴	آزمون جامع ۴	۴۹۳

تاریخ ادبیّات
ایران و جهان
(۲)

تاریخ ادبیات ایران

- بخش اول: عصر حافظ
- بخش دوم: عصر خواجه رشید الدین
- بخش سوم: عصر صائب
- بخش چهارم: عصر قائم مقام
- بخش پنجم: عصر هاتف
- بخش ششم: عصر صبا
- بخش هفتم: عصر بیداری
- بخش هشتم: عصر نیما

عصر حافظ

بخش اول

- درآمدی بر عصر حافظ، دوران شکوه و شکست
- وضع عمومی شعر در عصر حافظ
- شاعران نامدار این دوره
- فخر الدین عراقی، عارفی از سلسله‌ی سوختگان
- خواجه‌ی کرمانی، نخل‌بند شاعران
- ابن یمین و قطعه‌سرایی فارسی
- سیف فرغانی و انتقاد اجتماعی
- عبید زاکانی، شوخ‌طبعی آگاه
- حافظ، رند فرزانه‌ای شیراز
- جامی، شیخ جام

عصر حافظ (دوران شکوه و شکست)

پیامد فتنه‌ی مغول:

- ۱ پَریشانی اندیشه
- ۲ رواج خرافات و بی‌مسئولیتی
- ۳ گسترش روح تسلیم و دل‌سپاری به قضا و قدر
- ۴ بی‌توجهی به دنیا
- ۵ ضعف و سستی در قلمرو ادبیات

✓ تشکیل حکومت‌های محلی توسط سربداران خراسان ← عامل دِردسَازی برای حکومت مرکزی
 ✓ تبلیغ آزادانه‌ی ادیان، از جمله مسیحی، زرتشتی و شیعه ← به دلیل بی‌تعصبی و بی‌اعتقادی ایلخانان در دوره‌های بعدی، برخی مانند خواجه نصیر توسی توانستند از قدرت سیاسی خلفا و مغولان در مقابل دیگر مذاهب بایستند.

✓ جذب نقّاشان، شاعران و هنرمندان ← به دربار شاهرخ میرزا

✓ بایسنقر میرزا، پسر شاهرخ ← مشوّق خطاطان و شاعران

اثر به جامانده از دوره‌ی بایسنقر میرزا ←
 ۱ قرآن
 ۲ شاهنامه‌ی بایسنقری
 ۳ از ارزنده‌ترین آثار هنر اسلامی

قلمرو زبان فارسی در این عصر:

- ۱ هند
- ۲ آسیای صغیر
- ۳ خراسان
- ۴ اصفهان
- ۵ آذربایجان
- ۶ فارس (پایتخت شعر و ادب هرات (مرکز ذوق و هنر))

✓ ضعف قصیده در این دوره مضامین قصاید این دوره

- ۱ حمد خدا
- ۲ منقبت ائمه
- ۳ عرفان
- ۴ مسائل اجتماعی
- ۵ هجو
- ۶ حکمت
- ۷ شکایت و مدح شاهان

بروز ابتکار در شعر این دوره در
 ۱ منقبت و مرثیه‌ی ائمه
 ۲ مسائل اجتماعی

✓ محتوای شعر در این دوره نسبت به دوره‌ی قبل تغییر نکرد، حتی مضمون شعر ضعیف‌تر هم شد.

✓ دورشدن شعر از پختگی عصر سعدی و مولانا

مضامین تازه در شعر عصر حافظ:

- ۱ ساقی‌نامه ← اشعاری در وصف مجالس بزم و صحبت از مسائل عرفانی، حکمت و وعظ در خلال آن
- ۲ معما ← گنجانیدن نام یک شخص یا شی در حروف واژه‌های مصراع یا بیت
- ۳ ماده تاریخ ← ثبت وقایع تاریخی مهم با استفاده از حروف ابجد

۶. کدام بیت حافظ اشاره‌ای به امیر مبارزالدین محمد دارد؟

- (۱) اگرچه باده فرح بخش و باد گل بیزست به بانگ چنگ مخور می که محتسب تیز است
- (۲) فغان که نرگس جمّاش شیخ شهر امروز نظر به دُرد کشان از سر حقارت کرد
- (۳) هر کو نکند فهمی زین کلک خیال انگیز نقشش به حرام ار خود صورتگر چین باشد
- (۴) حدیث عشق ز حافظ شنو نه از واعظ اگرچه صنعت بسیار در عبارت کرد

۷. کدام تعریف نادرست است؟

- (۱) گنجاندن نام یک شخص یا یک شیء در حروف یا واژه‌های مصراع یا بیت را «معما» گویند.
- (۲) «ده‌نامه» مشتمل است بر ابیاتی در قالب مثنوی و چند قصیده که همگی بر وزن حدیقه‌ی سنایی سروده شده‌اند.
- (۳) ثبت تاریخ وقایع مهم با استفاده از حروف ابجد را «ماده تاریخ» گویند.
- (۴) «ساقی‌نامه» به اشعاری گفته می‌شود که در وصف مجالس بزم و لوازم مربوط به آن سروده شده باشد.

۸. شرح و توضیح داده شده درباره‌ی کدام شاعر صادق نیست؟

- (۱) زادگاهش قزوین و خاندانش تیره‌ای از اعراب بنی خفاجه بوده، وی امرای اینجوی فارس را مدح کرده است. (عبید)
- (۲) این که دو شاعر بزرگ - سعدی و حافظ - او را در میان گرفته‌اند، از جهت الهام‌گیری و الهام بخشی برای این شاعر درخور توجه است. (خواجوی کرمانی)
- (۳) سلطان حسین بایقرا و امیر علیشیرنویسی به دوستی با او افتخار می‌کردند، خردنامه‌ی اسکندری یکی از آثار اوست. (جامی)
- (۴) موضوع قصاید این شاعر عصر سربداران، منقبت ائمه است، همه قدرت شاعری او در نظم قطعات اخلاقی است. (سیف فرغانی)

۹. در کدام گزینه آثار طنز آمیز منثور عبید زاکانی که مهارت او در ترسیم اوضاع نابه‌سامان اخلاقی

و فرهنگی بیش‌تر نشان می‌دهد، به ترتیب اهمیت مطرح شده است؟ (سنجش ۸۸)

- (۱) صدپند - رساله‌ی دلگشا - رساله‌ی تعریفات - اخلاق الاشراف
- (۲) رساله‌ی تعریفات - صدپند - اخلاق الاشراف - رساله‌ی دلگشا
- (۳) رساله‌ی دلگشا - رساله‌ی تعریفات - اخلاق الاشراف - صدپند
- (۴) اخلاق الاشراف - صدپند - رساله‌ی دلگشا - رساله‌ی تعریفات

۱۰. موضوع و محتوای «سلسله الذهب» چیست؟ (سنجش ۸۱)

- (۱) ذکر حقایق عرفانی
- (۲) ذکر مراحل سلوک و تربیت نفس به نثر مرسل
- (۳) موعظه و نصیحت از زبان فیلسوفان
- (۴) پند و نصیحت همراه حکایات و تمثیل‌های منثور

۱۱. کدام گزینه عبارت زیر را کامل می‌کند؟

«جامی در مثنوی‌هایش از تقلید می‌کرد، هفت اورنگ را دقیقاً در برابر سرود. با بهارستان خواست در برابر دعوی نویسنده‌ی کند.»

- (۱) عطار، منطق الطیر، خاقانی
- (۲) نظامی، خمسه، سعدی
- (۳) سنایی، حدیقه الحقیقه، بیهقی
- (۴) مولوی، مثنوی، نصرالله منشی

۱۲. طنز و انتقاد اجتماعی در شعر کدام شاعران عصر حافظ بیشتر دیده می‌شود؟

- (۱) عبید زاکانی، بسحاق اطعمه، حافظ
- (۲) فخرالدین عراقی، خواجوی کرمانی، حافظ
- (۳) بسحاق اطعمه، ابن یمین، سیف فرغانی
- (۴) سلمان ساوجی، عماد فقیه، عبید زاکانی

۱۳. در ابیات زیر مقصود اصلی عبید زاکانی از «گربه» کیست؟

«ای خردمند عقل و دانا قصه‌ی موش و گربه بر خوانا»
 «از قضای فلک یکی گربه بود چون ازدها به کرمانا»
 «شکمش طبل و سینه‌اش چو سپر شیر دم و پلنگ چنگانا»

(۱) خواجهی کرمانی (۲) ابواسحاق اینجو
 (۳) شاه شجاع مظفری (۴) امیر مبارز الدین محمد

۱۴. در ابیات زیر کدام شاعر به معرفی یکی از سروده‌های خود پرداخته است؟

مرشدم در رسید چرخ زنان دست داده به دست هفت تنان
 نام نظمم کمال نامه نهاد وز کمالیتّم دری بگشاد
 (۱) خواجهی کرمانی (۲) فخرالدین عراقی (۳) کلیم همدانی (۴) ابن یمین

پاسخ‌نامه کلیدی

سوال	پاسخ	سوال	پاسخ	سوال	پاسخ	سوال	پاسخ	سوال	پاسخ	سوال	پاسخ	سوال	پاسخ
۱.	۴	۲.	۱	۳.	۴	۴.	۲	۵.	۲	۶.	۱	۷.	۲
۸.	۴	۹.	۴	۱۰.	۱	۱۱.	۲	۱۲.	۱	۱۳.	۴	۱۴.	۱

یادداشت

مجموعه کتاب‌های رشته انسانی

ویژگی‌های این کتاب

- ▶ مرور کامل ادبیات اختصاصی
- ▶ دسته‌بندی مسائل مطرح در آزمون کنکور
- ▶ ارائه ۵ آزمون جامع جمع‌بندی
- ▶ مرجع کامل برای دوره ادبیات اختصاصی در مدت ۳۴ ساعت مفید

